Muistio

Työelämä/Sosiaali- ja terveyspolitiikka
Vesa Rantahalvari

17.11.2016

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

HALLITUKSEN ESITYKSEN 209/2016 VP. KÄSITTELYYN YHDISTETUT TOIMENPIDEALOITTEET TPA 13/2015, TPA 19/2015 JA TPA 48/2016

Toimenpidealoitteissa ehdotetaan toimia työnantajien sivukulujen alentamiseksi. Tätä perustellaan työllisyyden edistämisellä.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK pitää toimien perustelua oikeana. On hyvä, että aloitteiden laatijat kiinnittävät huomiota työllisyyden edistämistä haittaaviin sivukuluihin ja haluavat alentaa niitä työllisyyden edistämiseksi.

EK ei kuitenkaan pidä esitettyä toteutustapaa oikeana muun muassa seuraavista syistä.

Hahmotellussa toteutustavassa olisi kyse eräänlaisesta uudesta määräaikaisesta palkkatuesta, joka rahoitettaisiin yleisin verovaroin. Valtion ei tule rahoittaa sivukuluja erityisesti tilanteessa, jossa julkisen talouden velkaantuminen ei ole taittumassa. Määräaikainen uusien työntekijöiden palkan sivukulujen alennus ei ole kovin tehokas keino edistää työllisyyttä. Sillä on taipumus syrjäyttää muuta työllisyyttä ja heikentää työmarkkinoiden toimivuutta.

Tätä järkevämpää on toteuttaa muutoksia, jotka mahdollistavat työn sivukulujen yleisen ja pysyvän alentamisen. Alentaminen edellyttää muun muassa työllisyyden edistämistä muilla keinoilla ja sosiaalivakuutusetuuksien tarkistamista. Työllisyyden kannalta keskeisiä talouspolitiikan keinoja ovat julkisen talouden velkaantumisen lopettaminen ja verotuksen keventäminen. Sosiaalivakuutuksessa etuusmenoa pienentäviä tarpeellisia muutoksia on löydettävissä kaikissa sosiaalivakuutuslajeissa esimerkiksi tarkistamalla etuuksien saantiehtoja, enimmäismaksuaikoja ja korvaustasoja.

Toimenpidealoitteissa mainitaan 500 euron suojaosuus.

EK ei pidä suojaosuuksia tarkoituksenmukaisena. Niiden ongelmana on se, että ne siirtävät kannustinongelmia nollatulosta suojaosuuden tasolle ja ne aiheuttavat lisäkustannuksia. Suojaosuuksien seurauksena on, että työn tekeminen ei välttämättä kasva suojaosuuden ansiosta lainkaan. Tästä on myös tutkimusnäyttöä (ks., esim. Kärkkäinen & Kotamäki: Työllisyys kasvaa, työnteko vähenee? Työnteon kannustimet ja suojaosareformin vaikutus. Työpoliittinen aikakauskirja 4/2014.).